T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/431
KARAR NO : 2021/474
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : S.S. A.Ş
Vekili : Av. A.O.Ö.
Davalı : Yenice Belediye Başkanlığı
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Y.E.P. Av. B.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Davacı şirket tarafından, sigortalanan 17 H.... plakalı aracın, Çanakkale İli, Yenice İlçesi, Kışlak Mahallesi, Balıkesir Asfaltı Çan istikametinde seyir halinde iken, yol üzerinde çıkıntı halinde bulunan rögar kapağına çarpması nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen hasar nedeniyle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, sigorta bedeli olarak ödenen 20.814,46-TL'nin ödeme tarihi olan 27/05/2017 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2 . **Çanakkale İdare Mahkemesinin, E.2017/1375 K.2017/1678 sayılı dosyasında 24/11/2017 tarihinde,** *"Davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15.maddesinin l/a bendi uyarınca görev yönünden reddine"* dair verdiği kararın istinaf başvurusunun reddedilmesiyle 27/02/2018 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13. maddesinin ilk paragrafında; "Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür." hükmüne; 11/01/2011 tarihinde kabul edilen 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişen ve 19/01/2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren değişik 110. maddesinde ise; " 1) İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. 2) Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmüne; 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz." kuralına yer verilmiştir.*
>
> *Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket taralından sigortalanan 17 HN 973 plakalı aracın, Çanakkale İli, Yenice İlçesi, Kışlak Mahallesi, Balıkesir Asfaltı Çan istikametinde seyir halinde iken, yol üzerinde çıkıntı halinde bulunan rögar kapağına çarpması nedeniyle maddi hasarlı kazanın meydana geldiği, olay yerinde maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının düzenlendiği ve söz konusu kazanın yolun yapım ve onarımında hizmet kusuru bulunduğunun tespit edildiği, meydana gelen maddi zararın davacı şirket tarafından sigortalısına ödendiği, halefiyet ilkesi gereğince meydana geldiği ileri sürülen hasarın ödenmesinin davalı idarelerden talep edildiği, bu talebin reddedilmesi üzerine fazlaya ilişkin haklan saklı kalmak kaydıyla, sigorta bedeli olarak ödenen 20.814,46-TL'nin ödeme tarihi olan 27/05/2017 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *2918 sayılı Kanun'da yapılan değişikle, söz konusu Kanun'da kamu kurum ve kuruluşlarına verilen görevlerin ya da yüklenen sorumlulukların, ilgili idare tarafından gereği gibi yerine getirilmemesi nedeniyle meydana gelen trafik kazası neticesi ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılacak davaların, adli yargı mercilerinde çözüme kavuşturulacağı öngörülmüştür. Dolayısıyla, 2918 sayılı Kanun uyarınca idareye karşı hizmet kusuru bulunduğundan bahisle açılacak tazminat davaları adli yargının görev alanına girmektedir.*
>
> *Uyuşmazlık konusu olayda; 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi ile Geçici 21. maddesinin irdelenmesinden, 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk (tazminat) uyuşmazlıklarının anılan Kanun'un 110. maddesinde de yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği 19/01/2011 tarihinden sonra adli*

yargı yerinde görüleceği, bakılmakta olan davanın ise bu tarihten sonra açıldığı görüldüğünden, 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklı ve sorumluluk hukukuna ilişkin uyuşmazlığın çözümünün Mahkememizin görevinde olmayıp, adli yargının görevine girmektedir."

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi, 26/02/2020 tarihli ve E.2018/228, K.2020/80 sayılı dosyasında *"davanın kısmen kabulüne"* karar vermiş, karar istinaf edilmiştir.

5. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi 21/10/2020 tarihli, E.2020/1081, K.2020/1035 sayılı kararıyla *"istinaf başvurularının HMK'nın 355. Maddesi gereği kamu düzenine aykırılık gözetilerek KABULÜ ile Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.02.2020 tarih ve 2018/228 Esas 2020/80 Karar sayılı kararının HMK'nın 353/(l)-a.6 maddesi gereğince KALDIRILMASINA, Davalı Yenice Belediye Başkanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü hakkındaki dosyanın, yargılamayı ertelemek suretiyle (UMK m. 19/1), görevli merciin belirlenmesi için uyuşmazlık mahkemesine başvurmak ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararma kadar erteleyerek anılan mahkeme karar sonucuna uygun bir karar verilmek üzere Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne gönderilmesine"* hükmetmiştir.

6. **Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi, 03/12/2020 tarihinde E.2020/700 sayılı gönderme kararına istinaden;** Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi gerekçeleri doğrultusunda 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 18/03/2021 tarihli ve E.2020/700 sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuştur.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

8. Aynı Kanun'un, *"Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri"* başlıklı 7. Maddesi şöyledir;

"Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a)Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b)Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d)Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e)Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f)Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g)Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h)Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) (Değişik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır"

9. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde *"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"*; Geçici 21. maddesinde de *"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin*

hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

10. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir.

B. Yargı Kararları

11. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında şu gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

> *"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece adli yargı dosyasının ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, meydana gelen maddi hasarlı kaza sebebiyle, davacı şirket tarafından ödenen hasar bedelinin, davalı kurumlardan rücuan tahsili istemiyle açılmıştır.

15. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

16. Bu durumda,2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/12/2020 tarihli ve E.2020/700 sayılı ara kararına istinaden yaptığı başvurunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/12/2020 tarihli ve E.2020/700 sayılı ara kararına istinaden yaptığı BAŞVURUNUN REDDİNE,

20/09/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 20/09/2021

Üye
Ahmet ARSLAN